

Yhteiskunta ay-propagandan kourissa

Tätä kirjoittaessani ay-liike on ilmoittanut, että se keskeyttää hallituksen toimia vastaan suuntaamansa poliittiset lakot 8.4.2024 ja SAK:n hallitus arvioi tilannetta uudelleen 18.4.2024. Suomenmaa-lehden 4.4.2024 artikkelin mukaan SAK:n puheenjohtaja Jarkko Eloranta totesi lakkojen keskeytyksiin liittyen: ”*annamme Orpo-Purran hallitukselle tilaa toimia*”.

Yhdeksi syyksi lähes koko kevään ajan jatkuneisiin lakkoihin ay-liike on ilmoittanut, että he vastustavat paikallisen sopimisen ulottamista järjestäytymättömiin yrityksiin. Ay-liikkeen mukaan paikallinen sopiminen voisi tulla kyseeseen järjestäytymättömissä yrityksissä siinä tapauksessa, jos yritykseen olisi valittu ay-liikkeen jäsenistön valitsema luottamusmies. Ay-liikkeen mukaan luottamusmiehen tulisi olla työnantajan neuvottelukumppanina myös esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa yrityksen 30 työntekijästä vain kolme kuuluu työntekijäliittoon ja nämä kolme ovat keskuudessaan valinneet heistä yhden luottamusmieheksi.

Voi vain ihmetellä, miten avuttomina ja yksinkertaisina ay-liikkeen johto pitää suomalaisia työntekijöitä ja toimihenkilöitä. Ay-liike luo kuvaa lähes edesvastuuttomista yksilöistä, joita täytyy suojella heidän omalta työnantajaltaan. Nämä ihmiset, jotka muutoin voivat tehdä elämässään millaisia sopimuksia tahansa, esimerkiksi ottaa satojen tuhansien asuntolainoja, eivät ay-liikkeen mukaan näytä olevan kykeneviä tekemään paikallisia sopimuksia oman työnantajansa kanssa, jollei yrityksessä ole ”valittua liiton miestä”.

Täysin käsittämätöntä on se, että esimerkiksi korkeakoulu-tettujen järjestö Akava ry ja heidän jäsenliittonsa johtajineen kehtaavat olla mukana tällaisessa ay-propagandassa ja vastustamassa yhdenvertaista kohtelua työelämässä. Myös Akavalle ”yhdenvertainen kohtelu” näyttää tarkoittavan vain ammattiliittoon kuuluvan luottamusmiehen valtaa ja viisautta päättää työpaikan asioista. Erityisesti järjestäytymättömissä yrityksissä työskentelevät toimihenkilöt ovat näköjään myös Akavan mukaan niin avuttomia puolustamaan oikeuksiaan, että heidän turvanaan pitää olla suureen ja mahtavaan ammattiliittoon kuuluvan henkilöstön valitsema turva, luottamusmies.

Ay-liike on kohta vuoden ajan jatkanut yhtäjaksoista pelotte-luaan siitä, miten nykyhallitus yrittää tuhota työntekijöiden työ-suhdeturvaa ja -etuja. Ay-propaganda näyttää median tuella uppoavan hyvin ihmisiin. Samanaikaisesti esimerkiksi suomalaiset urheilijat ovat käytännössä monelta osin täysin lainsuojattomia, eikä juuri kukaan median edustajista nosta asiaa esille, ay-liik-keestä puhumattakaan. Kirjoittamaton sääntö on, että urheilijat ovat ”vain urheilijoita”. Heillä ei ole esimerkiksi eläke- ja/tai sosi-aaliturvaa, eikä mahdollisuutta ansionsidonnaiseen päivärahaan. Urheilijat ovat voineet aina vain uneksia esimerkiksi sunnuntai-työstä maksettavasta 100 %:n korvauksesta.

Urheilijoiden työura on lyhyt, mutta heitä kohdellaan lain-säädännössä toisen luokan kansalaisina. Samanaikaisesti urhei-

lijoiden odotetaan olevan esikuvia nuorisolle ja tuovan parhaimmillaan ylpeyttä ja menestystä koko kansakunnalle. Urheilijat ovat menestyksen hetkellä sankareita, koko kansan omaisuutta, mutta epäonnistumisen hetkellä pahimmillaan kansakunnan sylkykuppeja.

Korona-aika rajoituksineen oli hyvä esimerkki urheilijoiden käsittämättömän heikosta asemasta Suomessa. Karrikoidusti todettuna ansionsidonnaisen päivärahan piiriin pääsivät kaikki muut* paitsi urheilijat, joiden suorituksia tuhannet katsojat olivat tulleet seuraamaan esimerkiksi jalka-

pallo-, koripallo- ja jääkiekko-otteluun. Kentällä olleet urheilijat sen sijaan pääsivät nauttimaan vain peruspäivärahan tuomasta ”turvasta”.

Syy, miksi nostan vertailuksi urheilijoiden aseman, on se, että ihmiset ymmärtäisivät kuinka hyvin asiat ovat ”tavallisessa työelämässä” olevien osalta Suomessa. Nykyhallituksen suunnittelemaat työelämäuudistukset eivät todellakaan ole romuttamassa työntekijöiden työsuhte-etuja, vaikka ay-liike valtopoliittisista syistä näin väittääkin ja lietsoo koko arsenaalillaan jäsenistöään taistelemaan hallituksen uudistuksia vastaan.

Syy, miksi nostan vertailuksi urheilijoiden aseman, on se, että ihmiset ymmärtäisivät kuinka hyvin asiat ovat ”tavallisessa työelämässä” olevien osalta Suomessa.

Ay-liike on vuosikymmenten aikana tehnyt paljon hyvää työtä työntekijöiden aseman parantamiseksi Suomessa. Mutta nyky-muodossaan ay-liike näyttää aiheuttavan laajoilla lakoillaan vain valtavaa vahinkoa koko kansakunnalle, ja samalla myös heidän omalle jäsenistölleen. Näyttää siltä, että liiallinen valta on sokais-sut ainakin yksittäiset ay-johtajat. Tästä pieni esimerkki on alussa toteamani SAK:n puheenjohtajan kommentti. Tuon kommentin voi tulkita myös siten, että SAK Jarkko Elorannan johdolla ”an-taa tilaa” pääministeri Orpon hallitukselle perääntyä ay-liikkeen vaatimusten edessä.

Olen yli 30 vuoden aikana monet kerrat nähnyt kuinka tiu-kassa tilanteessa Suomen hallitus ja eduskunta on nöyryntynyt ay-vallan uhkailun edessä. Toivottavasti näin ei käy tällä kertaa. Olen usein todennut, että jos ay-liikkeen vaatimusten edessä pi-tää nöyrytyä, periksi kannattaa antaa jo ennen lakkojen alkamista. Mutta mitään järkeä ei ole siinä, että ensin ottaa lakot ja siitä ai-heutuneet taloudelliset tappiot vastaan, ja sen jälkeen antaa vielä periksi.

Mika Väyrynen

* Katsojien lisäksi esim. seurojen/joukkueiden muut työntekijät/toimihenkilöt jne.